

Protokoll 9/2025

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 2 juni 2025 kl. 13:30-16:20,
Kanslilokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter
Katarina Borg Vice ordförande
Desirée Johansson
Anders Johnson
Helena Nilsson Lannegren
Catharina Nolin
Laila Reppen
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Magnus Andersson Adjungerad
Roda Hersson-Ringskog Föredragande §6
Alexander Hansson Göl §6
Martin Styring Föredragande §7
Emma Molitor Föredragande §8
Gundula Kolb Föredragande §12

Justerare

Helena Nilsson Lannegren

Datum för justering

Paragraf

§§1-12

Protokollförare

Monica Hector

§ 1**Val av justerare samt dagordning****Beslut**

Valdes ledamot Helena Nilsson Lannegren att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärendena i ordningen: 1-4, 6-11, 5, 12.

§ 2**Nästa sammanträdesdag****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådets sammanträder måndag 25 augusti 2025, kl. 13.30.

§ 3**Nästa delegationssammanträde****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 9 juni 2025, kl. 13.30.

§ 4**Protokoll från sammanträde 2025-05-19****Beslut**

Anmälades att protokoll från sammanträde 2025-05-19 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Cykelparkering på förträdgård, Norr Mälarstrand. Svar med e-post
- Bastu- och kioskbyggnad vid Liljeholmskajen. Svar med e-post
- Södermalm 4:1 i Bergsgruvans park, meddelande om granskningsutlåtande, 2021-15543
- Exploatering vid Münchenbryggeriet. Översänt för kännedom

- Broschyr argument mot bygget. Exploatering vid Münchenbryggeriet. Översänt för kännedom
- Hammarbyhöjden 1:1 område invid Sparrmansvägen, meddelande om antagande, 2021-14117
- Våldö 6 m.fl., vid Färnebogatan, angående yttrande kring Färnebo – område C inom detaljplanen. Svar med e-post
- Södermalm 4:1 i stadsdelen Södermalm, bebygg inte park. Översänt för kännedom
- (Signerad) Uppfinnaren 2, planärende på granskning, 2023-04100
- (Signerad) Energihamnen (Shanghai 1 m.fl.), planärende på granskning, 2016-10198
- (Signerad) Kristineberg 1:10 m. fl., planärende på granskning, 2020-17219
- Utseende tak i kulturhistoriskt skyddat område. Svar med e-post
- (Signerad) Stigbygeln 5, yttre ändring, fasaden kommer demonteras, ändrad färg på fasad från blekt koppareloxering till byggnadens ursprungliga nyans i brons, 2025-01869
- En liten oval vid Selebovovägen 2 A. Svar med e-post
- Slussens stenfasad. Svar med e-post
- Kavelbron 2 m fl, meddelande om antagande, 2020-08671
- Sågen 20, meddelande om granskningsutlåtande, 2023-12025
- Argus 8, meddelande om granskningsutlåtande, 2023-12564
- Kungsträdgården förfallit. Svar med e-post

§ 6

Vällingby 4:1 m.fl. (Nälstastråket), förslag till detaljplan, 2020-09138

Stadsbyggnadskontoret hade begärt Skönhetsrådets yttrande över Vällingby 4:1 m.fl. (Nälstastråket), förslag till detaljplan, 2020-09138. Roda Hersson-Ringskog redogjorde för ärendet. Alexander Hansson Göl närvarade under ärendepunkten.

SR 2025/105

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplaneförslaget innebär att ny bebyggelse läggs i och bredvid Nälstastråket genom sex delområden, A med lameller, B med radhus, C med punkthus, D med lameller, E med lameller och kedjehus och F med lameller. Totalt föreslås 410 bostäder i två till sex våningar. Området ligger i Vällingbys yttre del och omfattas av riksintresset Räcksta-Vällingby.

Skönhetsrådet hade två övergripande invändningar som rådet såg som så allvarliga att en genomgripande omarbetning krävs för att området ska kunna utvecklas.

1. Det öppna parkstråket måste värnas tydligare. Nälstastråket utgör ett viktigt landskapsrum som binder samman flera stadsdelar och utgör ett värdefullt rekreationsområde som inte bör byggas igen. Siktlinjer genom området och mot omgivande skogsklädda höjder är betydelsefulla karaktärsdrag som inte får brytas av. Respektavståndet till såväl Vinsta gård som radhusområdet Atlantis måste upprätthållas. Område A och E bör därför utgå, område B och F behöver arbetas om.
2. Vällingbys stadsplaneringsidé måste vara utgångspunkt. Stadsplaneringen bygger på högre flerbostadshus runt en låg centrumkärna med en nedtrappning mot periferin. Vid 500 meter från tunnelbanestationen övergår flerbostadshusen till radhus. Planområdet ligger utanför denna gräns och endast lägre bebyggelse kan därför komma i fråga. Det finns juridiska prejudikat angående nedtrappningen och riksintressebestämmelserna där länsstyrelsen upphävt detaljplanerna för Kulspetspennan och Ballografen. Område C, D och F måste således arbetas om.

Skönhetsrådet ansåg att radhus, kedjehus och eventuellt låga punkthus, s.k. stadsvillor, kan komma i fråga i delar av områdets krans, framförallt i närheten av Vinstavägen. Centrala delar av stråket och längs Skattegårdsvägen bör hållas fria från bebyggelse.

Handlingar i ärendet

- SR 2025/105-2 Samrådsbrev
- SR 2025/105-3 Planbeskrivning, samråd
- SR 2025/105-4 Plankarta, samråd
- SR 2025/105-5 Illustrationsplan
- SR 2025/105-12 Kulturmiljöutredning
- SR 2025/105-13 Antikvarisk konsekvensbeskrivning
- SR 2025/105-6 Ritningar och visualiseringar kv A och kv F
- SR 2025/105-7 Ritningar och visualiseringar kv B

- SR 2025/105-8 Ritningar och visualiseringar kv C
- SR 2025/105-9 Ritningar och visualiseringar kv D
- SR 2025/105-10 Ritningar och visualiseringar kv E
- SR 2025/105-11 Program för allmän platsmark
- SR 2025/105-14 Naturmiljöutredning
- SR 2025/105-15 Trädskyddsplan kv C
- SR 2025/105-16 Områdessektion 1 och 2
- SR 2025/105-17 Områdessektion 3
- SR 2025/105-18 Områdessektion 4
- SR 2025/105-19 Solstudier kv A och F
- SR 2025/105-20 Solstudier kv B
- SR 2025/105-21 Solstudier kv C
- SR 2025/105-22 Solstudier kv D och E
- SR 2025/105-23 Dagsljusutredning kv C
- SR 2025/105-24 Trafikutredning
- SR 2025/105-25 Parkeringsstrategi kv A och F
- SR 2025/105-26 Parkeringsutredning kv C
- SR 2025/105-27 Parkeringsunderlag kv D och E
- SR 2025/105-28 Skyfallsutredning
- SR 2025/105-29 Dagvattenutredning
- SR 2025/105-30 Förenklad dagvattenutredning kv A och kv F
- SR 2025/105-31 Dagvattenutredning kv B
- SR 2025/105-32 Dagvattenutredning kv C
- SR 2025/105-33 Dagvattenutredning kv D
- SR 2025/105-34 Dagvattenutredning kv E

§ 7**Oxnö 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2023-13319**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Oxnö 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2023-13319. Martin Styring, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/89

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om byggnadshöjderna samt takutformningen i kvarteren Ingarö och Möja.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag som möjliggör 151 nya bostäder i Stockholmshus fördelat på fem nya byggnader vid kvarteren Oxnö, Ingarö och Möja i Farsta. Utöver detta möjliggörs 10 nya bostäder i ombyggda garagevåningar inom kvarteren Ingarö och Möja samt att den befintliga paviljongen bevaras för att inrymma en publik lokal. Två av de nya bostadshusen utgörs av högre punkthus placerade vid Torsbyhöjden samt ett lägre vid Torsbygatan som planmässigt då bildar en pendang till paviljongbyggnaden. Torsbygatan, som idag är avstängd för genomfartstrafik, öppnas upp till ett nytt gångfartsområde som ersätter de befintliga vändplanerna. Tre lamellhus, två vid kvarteret Ingarö och ett vid kvarteret Möja, ramar in bostadsgårdarna. Dejegatan övergår till att bli en kvartersgata utformad för gångfart. Genom att bygga om befintliga garagevåningar kan bostäder och bostadskomplement som, med omsorgsfull gestaltning, kan bidra till att levandegöra stadsmiljön. I lamellhuset vid Larsbodavägen föreslås en publik lokal i bottenvåningen som en ytterligare åtgärd för att ge liv åt gatan. De nya husen ska utföras som Stockholmshus.

Skönhetsrådet ansåg att stadsbyggnadskontoret tillsammans med Familjebostäder som byggherre, har utarbetat ett genomarbetat förslag som både tillför området bostäder samtidigt som förutsättningarna för att stadsmiljön levandegörs ökas. De två högre punkthusen som placeras i Torsbyhöjden avviker från den ursprungliga höghusbebyggelsen i Farsta avseende form och gruppering. De båda husen innebär också att värdefull parkmark ianspråk tas. Trots detta ansåg rådet att byggnaderna kan accepteras på platsen. Rådet ställde sig mycket positivt till att paviljongen bevaras och får publikt innehåll. Det lägre punkthus som planeras på den befintliga parkeringen kommer att rama in den nya gård som då skapas framför det befintliga skivhuset på ett för stadsmiljön fördelaktigt sätt.

Rådet såg vidare positivt både på de föreslagna bostadshusen i kvarteren Ingarö och Möja och de förändringar som planförslaget möjliggör innebärande att garage i de befintliga bostadshusen omvandlas till bostäder och bostadskomplement. Väl utformade bottenvåningar och tillkommande uteplatser mot gatan kan bidra till en god stadsmiljö.

De nackdelar rådet såg med planförslaget är att byggnadshöjderna för de nya husen i kvarteren Ingarö och Möja, hus 4 och 5, är för höga i förhållande till de befintliga bostadshusen. Enligt rådets uppfattning är Stockholmshusen av lamell-typ utformade för att byggas i fyra våningar och det är med detta våningsantal som byggnaderna gestaltningsmässigt fungerar allra bäst. Rådet ansåg vidare att husen bör sänkas en våning samt att de bör få platta

tak för att falla bättre in i områdets bebyggelse. Rådet hade dock ingen erinran mot att hus 3 vid Torsbygatan får ett valmat tak.

Handlingar i ärendet

2. SR 2025/89-2 Samrådsbrev
3. SR 2025/89-3 Planbeskrivning, samråd
4. SR 2025/89-4 Plankarta samråd
5. SR 2025/89-5 Kulturmiljöutredning
6. SR 2025/89-6 Solstudier
7. SR 2025/89-7 Naturvärdesinventering
8. SR 2025/89-8 Besiktningsprotokoll träd
9. SR 2025/89-9 Fladdermusinventering
10. SR 2025/89-10 Mobilitets- och parkeringsutredning
11. SR 2025/89-11 Avfallsutredning
12. SR 2025/89-12 Dagvatten- och skyfallsutredning
13. SR 2025/89-13 Trafikbullerutredning
14. SR 2025/89-14 Vibrationsutredning

§ 8**Hjorthagen 1:1 m.fl., Hjorthagskransen, förslag till detaljplan för del av, 2021-14449**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Hjorthagen 1:1 m.fl., Hjorthagskransen, förslag till detaljplan för del av, 2021-14449. Emma Molitor, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/113

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att bebyggelsen vid Rådjursstigen bör utgå.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Förslaget innebär planläggning för ungefär 200 bostäder, förskola, kanslilokaler och en idrottshall i Hjorthagen. Planområdet utgörs av den gröngördel som omringar stadsdelens äldre bebyggelse, där såväl parkeringsytor som naturmark tas i anspråk. En förutsättning har varit att freda områden med de högsta naturvärdena. Planeringsprocessen har initierats av staden och påbörjats före att markanvisningar till byggaktörer skett.

Skönhetsrådet uppskattade att staden själv tagit planeringsinitiativet och att utredningen av vad som eventuellt kan bebyggas och utvecklas genomförts innan andra aktörer kommit in. Efter genomgången planprocess ser rådet gärna att en utvärdering görs av tillvägagångssättet så att slutsatser kan tas inför framtida planering.

Rådet ansåg vidare att bebyggelse vid Jägmästarplan kan verka välgörande som rumsskapare för ett lokalt centrum vid tunnelbaneuppgången. Närmare Abessinien fann rådet att förslaget behöver bearbetas så att tillkommande volymer tydligt underordnas 1930-talets bebyggelse. Detta ska ske genom lägre volymer eller andra planformer. Inspiration kan eventuellt tas från det närliggande projektet Bergsvåg. Trots sprängningar i bergssidan ansåg rådet att idrottshallen kan bli en tillgång för området.

Skönhetsrådet hade inget att erinra mot den föreslagna kanslibyggnaden eller mot bebyggelse i det s.k. Villebrådskvarteret. Rådet såg gärna att en tillkommande förskola placeras i en egen fristående byggnad.

Avslutningsvis önskade rådet inskräpa det stora värdet i att Hjorthagen även fortsättningsvis är tydligt avgränsat av en gröngördel. Rådet fann därför att planområdet vid Rådjursstigen bör utgå. Området bör även fortsatt präglas av grönska samt att de två äldre arbetarbostäderna på platsen bevaras i sitt sammanhang.

Handlingar i ärendet

15. SR 2025/113-2 Samrådsbrev
16. SR 2025/113-4 Planbeskrivning samråd
17. SR 2025/113-5 Plankartor samråd
18. SR 2025/113-6 Plankartor samråd 2
19. SR 2025/113-7 Kulturmiljöanalys
20. SR 2025/113-9 Program för allmän plats
21. SR 2025/113-8 Konsekvensbeskrivning kulturmiljö
22. SR 2025/113-10 Konsekvensbedömning naturmiljö, riskanalys artskydd
23. SR 2025/113-11 Rekreation, konsekvensbedömning
24. SR 2025/113-12 Naturvärdesinventering
25. SR 2025/113-13 Miljökonsekvensbedömning
26. SR 2025/113-14 Häckfågelinventering och artskyddsbedömning
27. SR 2025/113-15 Artskyddsutredning för fladdermöss
28. SR 2025/113-16 Arboristbedömning, utvalda ekar
29. SR 2025/113-17 Parkeringsinventering
30. SR 2025/113-18 Parkeringsutredning
31. SR 2025/113-19 PM Gata
32. SR 2025/113-20 PM Risk
33. SR 2025/113-21 Utredning omgivningsbuller
34. SR 2025/113-22 Dagvattenutredning

§ 9**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Sekreteraren erinrade om att Dagens Nyheter i artiklar skrivit om rådets ställningstagande angående bygglovet för Stålklockan i Hjorthagen samt planförslaget för Ludvigsberg 3, Münchenbryggeriet.

Informerade sekreteraren om en kommande uppföljning av rådets skrivelse om brostrategi.

Informerade sekreteraren om att regeringen beslutat om en sammanslagning av Moderna museet och ArkDes från årskiftet.

4 juni kommer sekreteraren delta vid Per Anders Fogelström-sällskapets möte och då berätta om rådets verksamhet.

Planerna för rådets utflykt och middag har ändrats då restaurangen avbokat. Sekreteraren återkommer med information om ny plats.

§ 10**Övriga frågor****Beslut**

Beslöts att vid nästkommande delegationssammanträde diskutera ta upp frågan om förgårdsmark för diskussion.

Sammanfattning av ärendet

Ledamot L Reppen tog upp frågan om förgårdsmark med anledning av ett anmälningsärende på föredragningslistan. Kommande regler för sophantering kommer att innebära ett utökat ansvar för fastighetsägare att lösa avfallsfrågor inom den egna fastigheten. Vidare lyfte L Reppen frågan om belysningen på Västerbron var föranledd av pågående reparationer eller om belysningen av bron ändrats. Kansliet meddelade att den nuvarande belysningen inte är del av en ändrad ljussättning av brospannen.

Sekreteraren informerade om sitt möte med fastighetsägaren Castellum avseende fastigheten Läkaren, tidigare kontor för Mjölkcatedralen. Ägaren har beslutat att ej gå vidare med planerna på en rivning.

Ledamot K Weibull informerade om att han, p g a för stor arbetsbelastning, inom kort kommer att tillskriva kommunfullmäktige med begäran att få avsluta sitt ledamotskap i rådet. Samfundet S:t Erik kommer att lämna in förslag på ny representant från styrelsen, också inom kort.

Magnus Andersson, adjungerad ledamot från KDF, önskade information om den nya gc-bron mellan Slussen och Gamla stan. Sekreteraren informerade om hur konflikten mellan Stockholms stad och Regionen inneburit att man blivit tvungen att skapa ett större avstånd till tunnelbanebron och att detta lett till en annan utformning. Då broar inte är bygglovspliktiga är detta inte en fråga som rådet fått yttra sig över formellt, däremot har rådet fått information om bron av stadsarkitekten och Slussen-projektets ledning.

§ 11

Rådet: Tertialrapport 1 2025

SR 2025/119

Beslut

Antogs av sekreteraren utformad Tertialrapport 1 för verksamhetsåret 2025 som rådets.

Handlingar i ärendet

35. 2119569 (Signerad) Tertialrapport 1 2025

§ 12

Ålstensskogen-Storskogens naturreservat, inbjudan till samråd, 2024-03606

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Ålstensskogen-Storskogens naturreservat, inbjudan till samråd, 2024-03606. Gundula Kolb, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2025/94

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet ställa sig positivt till förslaget med erinran om kompletterad historieskrivning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Efter beslut i kommunfullmäktige har stadsbyggnadsnämnden, i samråd med framför allt exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden fått i uppdrag att utreda inrättandet av ett naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen. Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att långsiktigt skydda och vårda värdefulla natur- och kulturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är vidare att bevara och inom ramen för biologisk mångfald utveckla och tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv, naturupplevelser, folkhälsa och rekreation. Reservatsbeslutet är förenligt med Stockholms stads översiktsplan, där vikten av närhet till parker och natur, ett sammanhängande parknät, målpunkter i varje stadsdel, förbättrade gröna kvaliteter och en livskraftig grön infrastruktur framhävs.

Det område som föreslås bli naturreservat utgör cirka 67,7 ha varav cirka 18,3 ha är vatten. Området ligger i de sydöstra delarna av Bromma och utgörs av fastigheterna Ålsten 1:36 och Ålsten 1:38 samt del av fastigheterna Ålsten 1:1, Ålsten 1:37, Ålsten 1:39, Ålsten 1:44 samt Smedslätten 1:26.

Skönhetsrådet ställde sig positivt till inrättandet av föreslagna naturreservat. När staden växer är det extra viktigt att värna den gröna infrastrukturen.

Rådet ansåg däremot att historieskrivningen i kulturmiljöavsnittet i förslaget till beslut behöver korrigeras och kompletteras med de insatser Rutger Sernander gjorde i egenskap av initiativtagare till Ålstensparken och Ålstensskogen, i konflikt med de planer som dåvarande stadsträdgårdsmästare hade för området. Rutger Sernanders insatser är så pass viktiga att de inte får förbises.

Avslutningsvis ifrågasatte Skönhetsrådet valet att lämna två villor med tillhörande tomtplats utanför reservatet som två enklaver. Då staden redan äger de båda byggnaderna ansåg rådet att staden förlorar möjligheten att i framtiden använda dem för att förstärka naturreservatets kvalitéer. Om staden av olika skäl inte har möjlighet att göra något strategiskt kring dem i dagsläget, kan de hyras ut under tiden, så att staden mer strategiskt och långsiktigt ska kunna arbeta med rekreationsfrågorna för området.

Handlingar i ärendet

36. SR 2025/94-1 Förslag till beslut naturreservat

Ålstensskogen-Storskogen

37. SR 2025/94-2 Beslutscharta

- 38. SR 2025/94-3 Karta över föreskriftsområden
- 39. SR 2025/94-5 Naturvärdesinventering Ålstensskogen-Storskogen
- 40. SR 2025/94-6 Fladdermusinventering Ålstensskogen-Storskogen
- 41. SR 2025/94-8.2 Förslag till skötselplan naturreservat Ålstensskogen-Storskogen ver 2

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Monica Christina,Hector	2025-06-04
Ingrid Helena,Lannegren	2025-06-04
Inga Margareta,Varg	2025-06-04
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2025-06-04